

The proposed methods of introduction, development and reproduction of units of the professional lexicon can be changed and supplemented depending on the specifics of the audience, goals and stages of training, ensuring individualization of training, organization of independent work of students, use of various organizational forms of training.

Bibliography:

1. Козак С. В. Формування іншомовної комунікативної компетенції у майбутніх фахівців морського флоту. Дис. : Odesa. 2001. 271 с.
2. Galskova N. D., Hez N. I. The theory of teaching foreign languages: Linguistics and methods. P., 2004. 107 p.
3. Globalization and education. Bologna process: materials of the round table. Volume. 2. Kyiv, 2004. P. 1–17.
4. Kozak S. V. English for Specific Purposes. *Materials of the scientific and technical conference. Operation and Repair*. National University "OMA" : Odessa. 2018. P. 57–60.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-485-6-49>

FORMATION OF THE LINGUISTIC AND CULTURAL PERSONALITY OF A SPECIALIST IN THE UKRAINIAN LANGUAGE CLASSES IN A PROFESSIONAL ORIENTATION

ФОРМУВАННЯ МОВНО-КУЛЬТУРНОЇ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Maiboroda N. G.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of the Ukrainian Language
Oles Honchar Dnipro
National University
Dnipro, Ukraine*

Майборода Н. Г.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Філологічні знання важливі в усіх галузях професійної діяльності. У процесі навчання у закладі вищої освіти необхідними є знання як із спеціальних, так і з гуманітарних предметів. Фахівець повинен

усвідомлювати роль мови і культури в сучасному світі загалом і в професійній діяльності зокрема.

Актуальність гуманітарного складника для формування мовно-культурної особистості фахівця не викликає сумнівів. Мовно-культурна особистість, за визначенням Ф.Бацевича, це «людина, яка володіє неповторною когнітивною базою, знанням усіх рівнів конкретної ідіоетнічної мови, культури (перш за все духовної), гнучкими рольовими, комунікативними тощо стратегіями і тактиками спілкування, прийнятими у межах конкретної національної лінгвокультурної спільноти, ... може володіти кількома типами згаданих знань у випадках полілінгвокультурної ситуації» [1].

Одним із функціональних різновидів сучасної української літературної мови, який покликаний сприяти формуванню мовно-культурної особистості фахівця, є мова професійного спрямування.

Володіти мовою професійного спілкування – це, по-перше, знати власне мову професійного спілкування (норми сучасної української літературної мови, а також спеціальну термінологію, особливості побудови синтаксичних конструкцій, тексту тощо), тобто сформованість *мовної компетенції*; по-друге, вміти використовувати ці знання на практиці, доречно поєднувати вербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації, мети спілкування, тобто сформованість *комунікативних навичок*.

Основною метою мовної освіти майбутніх спеціалістів-нефілологів є формування комунікативної компетенції, високого рівня мовної культури професійного спрямування. Для реалізації цієї мети студенти ознайомлюються з термінологічними та фразеологічними особливостями мови обраного фаху, складають та оформляють професійні тексти і документи, редагують і перекладають тексти професійного спрямування.

Дисципліни гуманітарного корпусу, зокрема й українська мова за професійним спрямуванням, розширюють коло знань з рідної культури, зміцнюють світоглядні засади; розвивають наукове мовлення, увиразнюють мовну картину світу.

В освітньо-професійних програмах першого бакалаврського рівня освіти відзначено, що «набуття освіти відбувається у тому числі й через засвоєння гуманітарних дисциплін для формування загальних компетентностей» [2], зокрема таких: «здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» [3]. У процесі навчання здобувачі повинні навчитися володіти базовими знаннями у гуманітарній галузі, які сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до естетичних цінностей й уміння використовувати їх у професійній діяльності, визначати філософські аспекти пошуку необхідних рішень й вести здоровий спосіб життя, володіти базовими знаннями ... й застосовувати їх у професійній діяльності [3]. Серед програмних результатів вивчення цієї навчальної дисципліни – формування особистості, яка вільно володітиме національною мовою та буде спроможна використовувати її в усіх галузях виробництва, в освітньому процесі та під час написання відповідної документації.

На заняттях з української мови за професійним спрямуванням студенти вчать сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів, розрізняти загальнонаукову, міжгалузеву та вузькоспеціальну термінологію, складати різні типи текстів книжних стилів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їхню специфіку.

Це сприяє розвитку мовно-культурної особистості студента і вихованню висококомпетентного, конкурентоспроможного фахівця засобами української мови, зокрема й за допомогою системи національно-культурних орієнтирів.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. URL: <http://terminy-mizhkult-komunikacii/>
2. ОПП «Географія рекреації та туризму». URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2024/new/b_106_2020_2024.pdf
3. ОПП «Комп'ютерні науки». URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2024/b_122_opp_%D0%9A%D0%9DI%D0%A2_2020-2024.pdf